

Keramikas apmācība un pedagogi Māras Muižnieces Rīgas Mākslas skolā

Skola un tās izveidotāja keramiķe Māra Muižniece

Māras Muižnieces Rīgas Mākslas skola ir profesionālās ievirzes izglītības iestāde, kas atrodas Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta padotībā.

Skolā strādā profesionāli mākslinieki un pedagogi. Vizuālo mākslu un dizainu vakaros pēc savām nodarbībām vispārizglītojošā skolā šeit studē bērni un jaunieši no visiem Rīgas rajoniem. Skolā mācās vairāk kā 350 audzēkņu vecumā no 8 līdz 18 gadiem. Interesu izglītības programmas apgūst bērni un jaunieši no 8 gadu vecuma līdz pieaugušajiem.

Skola ir akreditēta profesionālās ievirzes izglītības iestāde, kur audzēkņi saskaņā ar profesionālās ievirzes izglītības programmu "Vizuāli plastiskā māksla" apgūst sekojošus mācību priekšmetus: zīmēšanu, gleznošanu, kompozīciju, mākslas valodas pamatus, keramiku, grafiku, animāciju, foto, video, datorgrafiku u.c.

Audzēkņi mācās 5 vai 7 mācību gadus un, skolu beidzot, saņem apliecību par Profesionālās ievirzes izglītību.

Audzēkņi var sekmīgi turpināt mācības profesionālās izglītības iestādēs – mākslas vidusskolās un augstskolās.

Skola ir pirmā bērnu mākslas skola Rīgā un viena no pirmajām Latvijā. Tā dibināta ar Rīgas pilsētas tautas deputātu padomes izpildkomitejas 10.12.1985. lēmumu Nr. 448 "Par bērnu mākslas skolas atvēršanu Maskavas rajonā", ko parakstījis IK priekšsēdētājs A.Rubiks. Skola sāk darbu ar 1986./1987. mācību gadu Rīgas 90. vidusskolas telpās Kahovkas ielā 14. (tagad Rīgas Pļavnieku pamatskola Jāņa Grestes ielā 14). Ar 1993./1994. mācību gadu skola atrodas Ģertrūdes ielā 36.

Skolas izveidotāja un pirmā direktore ir māksliniece, keramiķe Māra Muižniece (10.10.1950. – 05.05.2006.). Viņa vadījusi skolu līdz 2002. gadam, kad kļuvusi par Jaņa Rozentāla Rīgas mākslas koledžas direktori (Tagad MIKC NMV Jaņa Rozentāla Mākslas skola).

Vadot skolu, Māra Muižniece strādājusi Latvijas bērnu kultūras atbalsta fondā, Rīgas mākslas skolas attīstības un projektu atbalsta fondā "Vilhelms", Bērnu parka atbalsta fondā "Neparastie rīdzinieki".

Piedalījusies izstādēs ar dekoratīvās keramikas darbiem.

"Jaunās dekoratīvās keramiķes Māras Muižnieces sniegums bija aplūkojams Zinību nama apaļajā zālē. Viņas formas ir tīras ar pasvītrotu tendenci attālināties no jebkādām asociācijām

ar dabu un tieksmi nogremdēties klasiskās abstrakcijas izteiksmes pasaulē”, raksta Laimonis Mieriņš žurnāla “Jaunā Gaita” 137. numurā

Godinot ilggadējās direktores Māras Muižnieces piemiņu, 2007. gadā skola nosaukta viņas vārdā.

“Piektdien, 8. oktobrī, rudens saulesstaru un saksofona mūzikas pavadībā Rīgā, Ģertrūdes ielā 36, tika atklāta piemiņas zīme Mārai Muižniecei – Rīgas Mākslas skolas dibinātājai 1986. gadā un pirmajai direktorei un pēc profesijas keramiķei, kas slimības pieveikta, pāragri aizgāja mūžībā 2006. gadā.

Atklāšanā piedalījās mākslas skolas audzēkņi un bijušie un esošie skolotāji, mūzikas un mākslas skolu direktori, piemiņas zīmes veidotājs tēlnieks Kirils Panteļejevs. Uzrunas teica Māras Muižnieces Rīgas mākslas skolas direktore Dina Lūse un Rīgas Domes izglītības, mākslas un sporta departamenta pārstāve Inese Rone. Piedalījās arī Māras Muižnieces meita Līva Muižniece, kura arī ir mācījusies šajā skolā, un Māras Muižnieces dzīvesbiedrs, profesors Indriķis Muižnieks”, 21.10.2010. laikrakstā “Latvietis” raksta Maruta Jurjāne, skolas pedagoģe.



Kopš 28.08.2002. skolu vada Dina Lūse, arī keramiķe pēc profesijas.

Skolas keramikas pedagogi dažādos laikos

Skolas mācību programmā jau kopš pirmā mācību gada bijusi keramika.

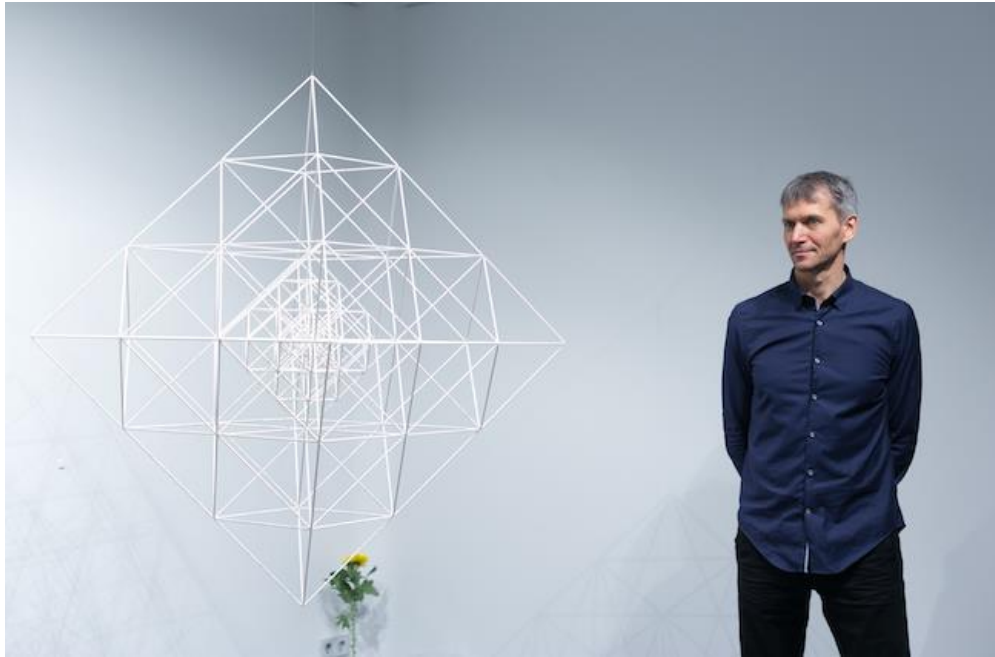
Pirmais keramikas skolotājs skolā ir bijis **Arnīs Pelšs**, RLMV (Rīgas Lietišķās mākslas vidusskola, tagad - Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola, RDMV) Keramikas nodaļas absolvents. Viņš kā pedagogs strādājis no 1987. gada līdz 1988. gada 1. jūnijam.

No 1988. gada pavasara skolā strādā **Dina Lūse**, kura 1980. gadā absolvējusi RLMV Keramikas nodaļu, bet vēlāk – VMA (Valsts Mākslas akadēmija, tagad – Latvijas Mākslas akadēmija, LMA) Pedagoģijas nodaļu. Viņa strādājusi par keramikas un vairāku citu priekšmetu skolotāju, bet no 2002. gada ir skolas direktore.



Dina Lūse, Irēna Vipule, Kristīne Lazdāne (Zāna), skolas direktora vietniece Anita Inša

No 01.09.1988. līdz 31.08.1989. par keramikas skolotāju strādājis arī LMA students **Dainis Pundurs**, kurš 1986. gadā beidzis Rēzeknes Lietišķās mākslas vidusskolas Keramikas nodaļu. Viņš skolā atgriezies no 20.09.1994. līdz 02.01.1998. jau kā LMA Lietišķi dekoratīvās mākslas nodaļas Keramikas specialitātes absolvents un šajā laikā kļuvis par pazīstamu mākslinieku, sarīkojot savas pirmās personālizstādes 1994. un 1996. gadā. 1997. gadā ieguvis mākslas maģistra grādu. Patreiz ir LMA asociētais profesors.



Visilgāk – no 01.03.1991. līdz 31.08.2016. skolā par keramikas skolotāju strādājusi **Dace Pētersone**. Keramiķe Dace Pētersone 1963. gadā absolvējusi RLMV Keramikas nodaļu, bet 1974. gadā – VMA Lietišķi dekoratīvās mākslas nodaļu Keramikas specialitātē. Keramiķe profesionālās izstādēs piedalījusies no 1969. gada. Dace Pētersone rīkojusi personālizstādes - kopā ar Māru Muižnieci 1976. gadā, pēc tam 1986. gadā.



No 2004. gada skolā strādā keramiķe **Kristīne Lazdāne (Zāna)**. Viņa beigusi Liepājas Lietišķās mākslas vidusskolas Keramikas nodaļu. 1999. gadā LMA ieguvusi bakalaura grādu vizuāli plastiskajā mākslā, 2001. gadā – maģistra grādu vizuāli plastiskajā mākslā un mākslinieka kvalifikāciju Vizuāli plastiskās mākslas nodaļas Keramikas apakšnozarē. Strādā par keramikas, veidošanas, kompozīcijas skolotāju.



No 2011. gada skolā par keramikas, porcelāna apgleznošanas un veidošanas skolotāju strādā **Irēna Vipule**. Viņa 1975. absolvējusi RLMV Keramikas nodaļu, 1980. gadā – VMA Rūpnieciskās mākslas nodaļu. 1993. gadā LU ieguvusi pedagogijas maģistra grādu, 2003. gadā – humanitāro zinātņu maģistra grādu mākslā. Ilgstoši bijusi pedagoģe RDMV Keramikas izstrādājumu dizaina izglītības programmā.





No 2019. gada skolā par keramikas un dizaina pamatu skolotāju strādā **Maija Avota**. Viņa 1978. gadā beigusi RLMV Keramikas nodaļu, bet 1984. gadā – VMA Interjera un iekārtas nodaļu. 1997. gadā LMA ieguvusi mākslas maģistra grādu par darbu “Keramika vidē”. Ilgstoši bijusi lektore LMA Vizuāli plastiskās mākslas nodaļas Keramikas apakšnozarē, pasniedzot priekšmetu “Interjera kompozīcija”.



Keramikas mācību priekšmeta programma šodien

2024. gadā ir stājies spēkā Profesionālās ievirzes izglītības valsts standarts un skolā ir licencētas divas jaunās profesionālās ievirzes izglītības programmas. Abu programmu sastāvā ir keramika. 5 gadu izglītības programmā keramika tiek apgūta 2. klasē (12 gadu vecumā), bet porcelāna apgleznošana – 3. klasē (13 gadu vecumā). Arī 7 gadu izglītības programmā bērni keramiku mācās 2. klasē, bet viņu vecums ir 9 – 10 gadi, savukārt porcelāna apgleznošanu 4. klasē mācās 11 – 12 gadus veci bērni.

Ar dažādu vecumposmu bērniem, protams, ir jāstrādā atšķirīgi, tomēr mācību priekšmeta mērķi ir vienoti - apgūt pamatprincipus un paņēmienus, kas nepieciešami darbā ar dažādiem materiāliem, iepazīties ar terminoloģiju un tehnikām, motivēt audzēkņus radošai pašizteiksmei, rosināt tradīciju izpēti keramikas vēsturē, nodrošināt ieinteresētību un sagatavotību tālākai profesionālās vidējās izglītības ieguvei. Nodarbību laikā notiek iepazīšanās ar keramikas materiāliem, to tehniskajām īpašībām, materiāla pielietošanu radošajā procesā. Tiek apgūtas iemaņas un prasmes darbam ar materiāla raksturam atbilstošiem darba rīkiem un paņēmieniem.

Priekšmeta uzdevumi ir attīstīt uztveri (spēju saskatīt), attīstīt fiziskās spējas (roku veiklību, koordināciju), attīstīt prāta veiklību, attīstīt intelektu (kompetences, pieredze), apgūt zināšanas par dažādu materiālu pielietojuma mākslas darbos likumsakarībām.

Galvenās tēmas keramikas priekšmeta apgūšanas ietvaros:

1. Ievadlekcija - vēsturiskais apskats un mūsdienu redzējums keramikas mākslā
2. Materiālu un darba rīku iepazīšana un praktizēšana
3. Mālu plastisko īpašību apgūšana, eksperimenti, moduļi, faktūras
4. Māla plastu konstruēšanas paņēmienu apguve
5. Patstāvīgs darbs iegūto prasmju nostiprināšanai
6. Keramikas dekorēšanas un glazēšanas prasmju apguve. Glazēšana
7. Radošās ieceres izstrāde skicēs. Iedvesmas avotu un materiālu meklējumi
8. Eksperimenti ar izvēlētajiem materiāliem
9. Keramikas mākslas objekta izstrāde (trauks, dizaina priekšmets)
10. Jaunrades darbs keramikas mākslas ietvaros vai keramikas objekta radīšana no skices līdz produktam (mozaīka, formēšana, apgleznošana, atšķirīgu materiālu kombinēšana).

Galvenās tēmas porcelāna apgleznošanas apgūšanas ietvaros:

1. Ievadlekcija - porcelāns, tā attīstība. Ķīnas porcelāns
2. Iepazīšanās ar darba rīkiem un materiāliem

3. Porcelāna sagatavošana darbam, vingrinājumi, krāsu ieklājot ar otu un spalvu
4. Kompozīcijas skices
5. Porcelāna sagatavošana darbam, vingrinājumi, ieklājot krāsu laukumus dažādās tehnikās
6. Noslēguma darba kompozīcijas skices
7. Porcelāna sagatavošana darbam, kompozīcijas realizēšana saskaņā ar skici.

Galvenie rezultāti, ko skola vēlas sasniegt – dot bērniem priekšstatu par keramikas materiālu pielietojamību mākslā, iemācīt pazīt materiāla tehnoloģiskās un mākslinieciski plastiskās īpašības un to pielietojamību radošo ideju realizācijā.